

بررسی رابطه‌ی بین سبک‌های دل‌بستگی و سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی در دانشجویان

علی افشاری^۱، رفعت ستاریان^۲

۱. استادیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مراغه، ایران. (نویسنده مسئول).

۲. کارشناسی ارشد روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه مراغه، ایران.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره سوم، شماره بیست و هشتم، بهمن‌ماه ۱۳۹۷، صفحات ۶۷-۵۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سرسختی روان‌شناختی و سبک‌های دل‌بستگی با کمال‌گرایی دانشجویان دانشگاه مراغه بود. در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی همبستگی استفاده شد. از جامعه آماری پژوهش، که شامل کلیه دانشجویان دانشگاه مراغه که جمعاً ۲۰۴۰ دانشجو بودند، بر اساس جدول مورگان، ۳۰۰ نفر از دانشجویان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان نمونه برای مطالعه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه چندبعدی کمال‌گرایی فراست (۱۹۹۰)، سرسختی روان‌شناختی فرم پنجاه سؤالی کوباسا (۱۹۷۶) و سبک دل‌بستگی کولینز و رید (۱۹۹۰)، استفاده شد تحلیل نتایج با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره انجام گرفت. نتایج نشان داد که: سبک دل‌بستگی ایمن باکمال‌گرایی مثبت رابطه‌ی مثبت دارد و سبک دل‌بستگی دوسوگرا با کمال مثبت رابطه‌ی منفی دارد و سبک‌های دل‌بستگی ایمن و دوسوگرا با کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی معنی‌داری نداشتند اما دل‌بستگی اجتنابی با کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی دارد و همچنین نتایج نشان داد که سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه‌ی منفی ندارد اما با کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی معنی‌داری دارد.

کلیدواژه‌ها: کمال‌گرایی، سبک‌های دل‌بستگی، سرسختی روان‌شناختی.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره سوم، شماره بیست و هشتم، بهمن‌ماه ۱۳۹۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
روانشناسی

مقدمه

شاید شخصیت را بتوان اساسی‌ترین موضوع روانشناسی دانست؛ زیرا محور اصلی بحث شخصیت در زمینه‌هایی مانند ادراک، تفکر، عواطف، یادگیری، انگیزه، احساسات، هوش و غیره است. شناخت ویژگی‌ها، چگونگی شکل‌گیری و عوامل مؤثر در ایجاد شخصیت مسائلی مانند ارضای حس کنجکاوی و میل به حقیقت‌جویی را در انسان به دنبال دارد زیرا این شناخت نوعی خودشناسی است و شخص هنگام مطالعه موضوع‌های ذکرشده غالباً آن دانسته‌ها را با خود مقایسه کرده و تطبیق می‌دهد و احتمالاً با این شناخت نوعی طبقه‌بندی انجام می‌دهد، یعنی خود را در یکی از تیپ‌های شخصیتی قرار می‌دهد یا خود را دارای ویژگی‌ها خاص می‌بیند (کریمی، ۱۳۹۴) یکی از ویژگی‌ها شخصیتی که موضوع مطالعات علمی در روانشناسی اجتماعی و بالینی بوده است کمال‌گرایی^۱ است. تا اواخر دهه‌ی ۱۹۸۰ متأثر از نظریه‌های روان‌پویشی یا مستقل از آن، کمال‌گرایی به‌عنوان سازه‌ای تک‌بعدی، ناکارآمد و دال بر آسیب روانی در نظر گرفته می‌شد. از این منظر، افراد کمال‌گرا در تلاش برای نتایج کامل و بدون نقص هستند که این امر آسیب‌های متعددی را متوجه آنان می‌نماید (استوبرو اوتو، ۲۰۰۶). به‌عنوان مثال هورنای (۱۹۵۰) کمال‌گرایی را یکی از ده نیاز روانی دانست و آن را به‌عنوان استبداد بایدها تعریف کرد و به ارتباط عمیق کمال‌گرایی با طیف وسیعی از مشکلات آسیب‌شناختی اشاره کرد (فلت، بسر و هویت، ۱۹۵۰) همچنین از دیدگاه (هولندر^۲، ۱۹۷۸؛ به نقل از خسروی، چراغ ملایی، خلیلی و جوادی، ۱۳۹۴) کمال‌گرایان افرادی هستند که خواستار عملکردی باکیفیت بالاتر از آنچه که مستلزم موقعیت است (برنز^۳، ۱۹۸۰^۳). در رویکرد شناختی، کمال‌گرایی را به‌عنوان باوری مخرب و یکی از عامل‌های ریشه‌ای ایجادکننده و نگهدارنده‌ی افسردگی و همچنین دیگر اختلالات هیجانی تلقی کرد (هاماچک^۴، ۱۹۷۸) اولین کسی بود که بین انواع مختلف کمال‌گرایی فرق گذاشت او کمال‌گرایی را در دو بعد بررسی کرد

1. Perfectionism

2. Holender

3. Burns

4. Hamacheck

کمال‌گرایی بهنجار و کمال‌گرایی نابهنجار هاماچک کمال‌گرایان بهنجار را افرادی می‌دانست که با رسیدن به اهدافشان، احساس شادمانی می‌کنند، در مقابل کمال‌گرایان نابهنجار هرگز از عملکردشان رازی نیستند علاوه بر این کمال‌گرایان نابهنجار معمولاً نمی‌توانند به معیارهای شخصی عملکردشان دست یابند و این خود به شدت عزت‌نفسشان را کاهش می‌دهد (ایجان، ۲۰۰۵؛ به نقل از خسروی و همکاران، ۱۳۹۴). بلت^۱ (۱۹۹۵) معتقد است که کمال‌گرایی نابهنجار شدیداً از شکست اجتناب می‌کند و در مقابل انتقاد گری دیگران آسیب‌پذیرند. این گروه از کمال‌گراها، حوزه‌های مختلف فعالیت و روابط اجتماعی را تهدیدکننده، تحمیلی و نا حمایتگر تلقی می‌کنند و برعکس، افراد دارای کمال‌گرایی بهنجار در عین حال که استانداردهای شخصی بالا برای خود وضع می‌کنند، می‌توانند محدودیت‌های شخصی و محیطی را بپذیرند (بلت، ۱۹۹۵) و خودشان را موفق بدانند حتی اگر استانداردهای شخصی آن‌ها کاملاً محقق نشود (هماچک، ۱۹۷۸) امروزه پژوهش‌های علمی بی‌شماری نشان می‌دهند که کمال‌گرایی ساختاری چندبعدی دارد و می‌تواند به دو شکل اساسی متمایز شود در ادامه از اوایل دهه‌ی ۱۹۹۰ با تغییر دیدگاه‌ها به کمال‌گرایی پژوهشگران متعددی مانند (فراست، مارتن، لاهارت و روزنبلت، ۱۹۹۰)، هویت و فلت (۱۹۹۱) به‌طور مستقل نشان دادند که کمال‌گرایی دارای ماهیت چندبعدی است (استویرو اوتو^۲، ۲۰۰۶). هویت و فلت (۱۹۹۱) سه بعد کمال‌گرایی را مطرح کردند کمال‌گرایی خودمدار: کمال‌گرایی خودمدار یک مؤلفه‌ی انگیزشی است که شامل تلاش‌های فرد برای دستیابی به خویشتن کامل است. این افراد استانداردهای شخصی بالایی را برای خود گزیده و عملکرد خود را در رسیدن به این استانداردها ارزیابی می‌کنند. (هویت و فلت، ۱۹۹۱). کمال‌گرایی دیگر مدار: این بعد از کمال‌گرایی از ابعاد میان فردی است که دربرگیرنده‌ی انتظارات بالا برای عملکرد دیگران است. (فلت و هویت، ۲۰۰۲). کمال‌گرایی جامعه مدار: این بعد از کمال‌گرایی از ابعاد میان فردی دیگران ساخته شده است. این عقیده‌ای است که دیگران انتظارات اغراق‌آمیز و غیرواقعی را بر شخص اعمال می‌کنند، هرچند که برآورده کردن آن‌ها ناممکن و یا دشوار است، ولی شخص

1. Blatt

2. Frost, Marten, Lahart, & Rosenblate

3. Frost, Heimberg, Holt, Mattia, & Neubauer

باید این توقعات و انتظارات را برآورده سازد تا مورد تأیید و پذیرش دیگران قرار گیرد (هویت و فلت، ۱۹۹۱) فراست و همکاران (۱۹۹۰) با تعریف کمال‌گرایی به آرزوی شخص در دستیابی به معیارهای عملکرد بالا از یک سو و ارزیابی‌های انتقادی بی‌جهت از عملکرد خویش از سوی دیگر، این سازه را شامل شش مؤلفه‌ی مختلف در نظر گرفتند و سپس نشان دادند که از جمع ۴ مؤلفه‌ی نگرانی افراطی درباره‌ی اشتباهات، درک شخص از انتقاد والدین، درک شخص از انتظارات والدین و تمایل به شک و تردید، کمال‌گرایی منفی و از جمع ۲ مؤلفه‌ی گرایش به نظم و سازمان‌یافته بودن و معیارهای عملکرد شخصی کمال‌گرایی مثبت به دست می‌آید (فراست، هیمبرگ، هالت، ماتیا و نیویایر^۱، ۱۹۹۳). به عقیده‌ی فراست و همکاران (۱۹۹۰) ترس از شکست می‌تواند مؤلفه‌ی رفتاری کمال‌گرایی را که هدف آن‌ها رسیدن به معیارهای غیرمعقول و بالای فرد است، برانگیزاند. شیوه‌ی تنظیم عواطف و برقراری ارتباط با دیگران در افراط متفاوت است. نظریه‌ی دلبستگی^۲ این تفاوت‌های فردی را در کودکان و بزرگسالان تبیین می‌کند (بالبی^۳، ۱۹۸۷-۱۹۶۹) بالبی مدعی شد که پاسخگویی والدین به نشانه‌های رفتار دلبستگی کودک و در دسترس بودن آن‌ها در موقعیت‌های استرس‌زا، پایگاه امن برای کودک فراهم می‌کند که بر اساس آن انتظارات وی از محیط سازمان‌دهی می‌شود. اینثورث، بلهار، والترزو وال^۴ (۱۹۷۸) با این فرض که سبک دلبستگی محصول تجربه‌های کودک از رابطه‌ی کودک-مادر هستند، به مشاهده‌ی رفتار کودکان در آزمایشگاه موقعیت ناآشنا پرداختند و سه سبک دلبستگی ایمن^۵، اجتنابی^۶ و دوسوگرا^۷ را متمایز کردند. اینثورث و همکاران (۱۹۷۸) معتقدند که سبک دلبستگی، انتظارات کودک را در مورد این‌که آیا مادر (مراقب) از نظر عاطفی دسترس‌پذیر و پاسخگو است یا نه شکل می‌دهند و تعیین می‌کنند که آیا خود ارزش عشق و محبت دارد یا نه. کودکان ایمن به دسترس‌پذیری مادر بیشتر

1. Stoeber & Otto

2. attachment theory

3. Bowlby

4. Ainsworth, Blehar, Waters & Wall

5. secure attachment style

6. Ovoidant attachment style

7. Ambivalent attachment style.

اعتماد دارند و بیشتر از کودکان نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) از وی به‌عنوان پایگاه امن استفاده می‌کنند. کودکان اجتنابی با گسستن و اجتناب ورزیدن واکنش نشان می‌دهند و کودکان دوسوگرا با افزایش تردید و دوسوگرایی بین دلبستگی و عصبانیت. بعضی از محققان تأثیر کیفیت تعامل‌های والد-کودک را بر شکل‌گیری کمال‌گرایی مورد تأیید قراردادند (سوروزکین^۱، ۱۹۹۸)؛ اما در این زمینه صرفاً ویژگی‌ها کمال‌گرایانه والدین مانند سخت‌گیری، انتقاد‌گری و وضع معیارهای عالی غیرمنطقی برای کودکان را موردبررسی قرار داده‌اند. سبک دلبستگی کودک به والدین که گستره‌ی وسیعی از تعامل‌های والد-کودک را به خود اختصاص می‌دهد. کمتر موردتوجه قرار گرفته است. در تعداد محدود پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه، رایس و میرزاده^۲ (۲۰۰۰)، بشارت، جوشن‌لو و میرزمانی (۱۳۸۳). خسروی و همکاران (۱۳۹۴) نشان دادند که دلبستگی ایمن با کمال‌گرایی بهنجار و دلبستگی نایمن با کمال‌گرایی نوروپیک همبستگی دارد یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند با کمال‌گرایی رابطه داشته باشد و در حال حاضر پژوهشی در این زمینه انجام‌نشده است سرسختی روان‌شناختی است طبق فلسفه‌ی وجودی هدف نهایی زندگی انسان «خلق معنی شخصی از طریق تصمیم‌گیری و عمل در پیگیری مداوم امکانات» است برحسب این نگاه برخی افراد به‌واسطه‌ی برخوردار بودن از مجموعه‌ای نگرش‌ها، باورها، گرایش‌ها رفتاری پس از تجربه‌ی درجات بالایی از استرس در موقعیت‌های گوناگون زندگی همچنان از سلامت روانی برخوردار هستند (هاشمی، احمدی، ۱۳۹۴). کوباسا^۳ (۱۹۷۹) این توانمندی شناختی را سرسختی روان‌شناختی^۴ نامید. کوباسا (۱۹۸۸) با استفاده از نظریه‌های وجودی در شخصیت، سرسختی را ترکیبی از باورها در مورد خویشتن و جهان تعریف می‌کند که از سه مؤلفه‌ی تعهد، کنترل و مبارزه‌جویی تشکیل شده است. از دیدگاه کوباسا فرد سرسخت کسی است که سه مشخصه‌ی عمومی دارد: ۱- اعتقاد به اینکه فرد قادر به کنترل و تأثیرگذاری بر روی حوادث است و فشارزاهای روانی را قابل‌تغییر می‌داند ۲-

1. Sorotzkin

2. Rice & Mirzadeh

3. Kobasa.

4. Hardiness

توانایی احساس عمیق تعهد نسبت به فعالیت‌هایی که فرد انجام می‌دهد ۳- انتظار اینکه تغییر توأم با مبارزه هیجان‌انگیز، برای رشد انسان بیشتر مؤثر است و آن را جنبه‌ی عادی زندگی می‌داند (کوباسا، ۱۹۸۸ به نقل از نریمانی، امینی، برهمند، ابوالقاسمی، ۱۳۸۶). سرسختی روان‌شناختی به‌عنوان شیوه‌ای برای مفهوم‌سازی به‌هم‌پیوسته ادراک خویشتن از تعهد، کنترل و به چالش کشیدن است که در مدیریت موقعیت استرس‌زا بکار گرفته می‌شود تا آن را به یک تجربه‌ی رشدی تبدیل کند نه یک تجربه‌ی ناتوان‌کننده. افرادی که در تعهد قوی هستند در پیدا کردن راه‌های تبدیل تجربه‌هایشان به اموری جالب و مهم و درگیر شدن در تجربه‌ها به‌جای کناره‌گیری از آن‌ها به خود متکی هستند. افرادی که در کنترل قوی هستند بر این باورند که از طریق تلاش می‌توانند اغلب اوقات بر جریان رخداد‌های پیرامونشان تأثیرگذارند و خودشان را قربانی شرایط نمی‌دانند و سرانجام افرادی که در به چالش کشیدن موقعیت‌های استرس‌زا قدرتمند هستند معتقدند، شکوفایی در رشد مداوم خردمندی از طریق آنچه که از تجربه آموخته می‌شود، حاصل می‌گردد تا آنکه فرآورده شرایط عادی، آسان و امن باشد اگرچه شواهد نشان داده است که تعهد، کنترل و به چالش کشیدن به هم وابسته است اما یک مفهوم نیستند؛ آن‌ها باهم مثبت اندیشی و انعطاف‌پذیری در برخورد با تکالیف زندگی را موجب می‌شوند (مدی و خوشابا، ۱۹۹۴ به نقل از هاشمی، احمدی، ۱۳۹۴) تحقیقات انجام‌شده در زمینه‌ی کمال‌گرایی نشان دادند که کمال‌گرایی متغیر پیش‌بین متغیرهای دیگر از جمله کیفیت دوستی (خسروی، چراغ ملایی، خلیلی و جوادی، ۱۳۹۴)، بهزیستی روان‌شناختی (عماد، آتش پور و ذاکر فرد، ۱۳۹۵)، کیفیت زندگی (خلعتبری، قربان شیرودی و حسینی، ۱۳۹۰)، اهمال‌کاری (کافان، چکیر، آبهان و کاندمیر، ۲۰۱۰) است در نتیجه با پی بردن به علل احتمالی کمال‌گرایی از به وجود آمدن این ویژگی شخصیتی جلوگیری کرد و هم‌چنین در زمینه‌ی رابطه‌ی سبک‌های دل‌بستگی با کمال‌گرایی تحقیقات بسیار کمی انجام‌شده است و در زمینه‌ی رابطه‌ی سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی پژوهشی صورت نگرفته است این موارد ضرورت پرداختن به این پژوهش را نشان می‌دهد با توجه به آنچه گفته شد هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی است. فرضیه‌های

^۱. Kagan, Cakir, Ilhan, & Kandemir

این پژوهش عبارت‌اند از: ۱- بین سبک دلبستگی ایمن و ناایمن (اجتنابی و دوسوگرا) با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد ۲- بین سرسختی روانشناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد ۳- بین سبک دلبستگی ایمن و ناایمن (اجتنابی و دوسوگرا) با کمال‌گرایی منفی رابطه وجود دارد ۴- بین سرسختی روانشناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است و جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه مراغه که جمعاً ۲۰۴۰ دانشجو بودند. بر اساس جدول مورگان ۳۰۰ نفر از دانشجویان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه برای مطالعه انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های زیر پاسخ دادند:

پرسشنامه سبک دلبستگی کولینز و رید^۱: این مقیاس شامل خودارزیابی از مهارت‌های ایجاد روابط و خود توصیفی شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی نسبت به چهره‌های دلبستگی نزدیک است و مشتمل بر ۱۸ ماده است که از طریق علامت‌گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای (از نوع لیکرت) که از؛ به‌هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد: (۱) تا کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد: (۵) تشکیل می‌گردد سنجیده می‌شود. با تحلیل عامل ۳ زیرمقیاس‌های که هر مقیاس شامل ۶ ماده است مشخص می‌شود ۳ زیر مقیاس عبارت‌اند از: وابستگی^۲: میزانی را که آزمودنی‌ها به دیگران اعتماد می‌کنند و به آن‌ها متکی می‌شوند به این صورت که آیا در مواقع لزوم قابل‌دسترسی‌اند، اندازه‌گیری کنند. نزدیک بودن^۳: میزان آسایش در رابطه با صمیمیت و نزدیکی هیجانی را اندازه‌گیری می‌کند. اضطراب^۴: ترس از داشتن رابطه را می‌سنجد (مالینکرودت^۵ و همکاران، به نقل از؛ پاکدامن، ۱۳۸۰). در پژوهش پاکدامن (۱۳۸۰) میزان اعتبار آزمون با استفاده از آزمون مجدد به‌صورت همبستگی بین این دو اجرا مشخص شده است. این پرسشنامه در مورد ۱۰۰

1. Revised Adult Attachment Scale

2. Dependence

3. Closeness

4. Anxiety

5. Mallincrodet

دختر و پسر کلاس دوم متوسطه که به‌طور تصادفی انتخاب‌شده بودند اجرا گردید. نتایج حاصل از دو بار اجرای این پرسشنامه بافاصله زمانی یک ماه از یکدیگر بیانگر آن بود که این آزمون در سطح ۰/۹۵ دارای اعتبار است.

پرسشنامه سرسختی روانشناختی کوباسا: این آزمون توسط کوباسا (۱۹۷۹) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۵۰ ماده بوده و سه مؤلفه تعهد، چالش^۲ و کنترل^۳ را می‌سنجد. آزمودنی پس از خواندن هر ماده به یکی از ۴ گزینه: «اصلاً صحیح نیست»، «تا حدودی صحیح است»، «تقریباً صحیح است» و «کاملاً صحیح است» پاسخ می‌دهد و گزینه‌ها به ترتیب نمره صفر، ۱، ۲ و ۳ دریافت می‌کنند. این آزمون در ایران توسط قربانی (۱۳۷۰) ترجمه و از نظر ویژگی روان‌سنجی بررسی شده است. این آزمون دارای ۱۱ سؤال مثبت (۱ تا ۵ و ۲۲ تا ۲۷) و ۲۹ سؤال منفی (۶ تا ۲۱ و ۲۸ تا ۵۰) است. آیتم‌های مثبت طبق روال و آیتم‌های منفی به‌صورت وارونه نمره‌گذاری می‌شوند. مدی (۱۹۹۰) در مطالعه خود پس از تحلیل عوامل مقیاس برای مؤلفه‌های سرسختی روانشناختی یعنی تعهد، کنترل، مبارزه‌جویی و نمره کل سرسختی به ترتیب ضرایب پایانی ۰/۷۰، ۰/۵۲، ۰/۵۲، ۰/۷۵ به دست آورد. مجیدیان (۱۳۸۳) در مطالعه خود برای مؤلفه‌های کنترل، تعهد و چالش به ترتیب ضرایب پایایی ۰/۷۰، ۰/۵۲ و ۰/۵۲ و برای کل نمره سخت رویی ۰/۷۵ را گزارش کرده است. در پژوهش دلاور، شفیع‌آبادی (۱۳۹۲) پایایی آزمون از طریق آلفای کرونباخ بررسی شد که ضرایب پایایی به‌دست‌آمده برای مؤلفه‌های تعهد، کنترل، چالش و نمره کل سخت رویی به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۱، ۰/۵۲ و ۰/۶۸ بود.

پرسشنامه کمال‌گرایی فراست: مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی فراست و همکاران (۱۹۹۰) برای سنجش کمال‌گرایی طراحی شده است. شامل ۹ سؤال به مؤلفه نگرانی زیاد در مورد اشتباهات، ۷ سؤال به مؤلفه معیار شخصی، ۵ سؤال به مؤلفه انتظارات والدین، ۴ سؤال به مؤلفه انتقاد والدین، ۴ سؤال به مؤلفه تردید در مورد فعالیت و ۶ سؤال به مؤلفه سازمان‌دهی است. به‌علاوه نمره کمال‌گرایی کلی از طریق جمع ۳۵ عبارت آزمون به دست می‌آید. نمره‌گذاری مقیاس چندبعدی فراست و همکاران در یک مقیاس لیکرت (۵)

1. Commitment

2. Challeng

3. Control

درجه‌ای) از کاملاً موافقم (۵) تا کاملاً مخالفم (۱) نمره‌گذاری می‌شود. نمره بالا در این آزمون حاکی از کمال‌گرایی بالای فرد در حیطه موردنظر است.

فراست و همکاران میزان ضریب همسانی درونی زیرمقیاس‌های آزمون بین ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ و ضریب همسانی درونی کل آزمون را ۰/۹۰ گزارش کردند پایایی کل مقیاس در بررسی ۶۸ آزمودنی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد.

یافته‌ها

جدول ۱. داده‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

انحراف استاندارد	میانگین		
۶/۸۲۵۰۰	۲۵/۴۰۵۹	زن	کمال‌گرایی منفی
۹/۴۶۸۴۱	۲۷/۵۶۱۲	مرد	
۱۲/۸۵۵۵۳	۷۶/۵۳۹۶	زن	کمال‌گرایی مثبت
۱۰/۷۵۲۵۶	۷۳/۹۶۹۴	مرد	
۱۳/۶۲۴۴۲	۸۹/۰۴۴۶	زن	سرسختی روانشناختی
۱۹/۲۳۵۶۶	۸۵/۶۲۲۴	مرد	
۵/۰۱۴۸۵	۱۶/۴۱۰۹	زن	سبک دلبستگی دوسوگرا
۴/۸۷۶۳۱	۱۷/۷۸۵۷	مرد	
۳/۷۹۹۲۰	۱۶/۰۹۴۱	زن	سبک دلبستگی اجتنابی
۴/۰۲۰۰۰	۱۴/۷۲۴۵	مرد	
۲/۷۵۵۶۲	۱۷/۸۳۱۷	زن	سبک دلبستگی ایمن
۲/۶۴۳۸۰	۱۸/۱۴۲۹	مرد	

به منظور بررسی رابطه متغیر های پژوهش، میزان همبستگی بین متغیر های پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، نتایج حاصل در جدول ۲ خلاصه شده است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی بین متغیر های پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱-دلبستگی ایمن	۱					
۲-دلبستگی اجتنابی	۰/۰۰۵	۱				
۳-دلبستگی دوسوگرا	-۰/۱۵۰**	۰/۱۷۰	۱			
۴-سرسختی روانشناختی	۰/۱۸۶**	۰/۱۰۲	-۰/۰۸۵	۱		
۵-کمال گرایی مثبت	۰/۱۱۶*	-۰/۰۲۸	-۰/۴۳۵**	۰/۰۲۴	۱	
۶-کمال گرایی منفی	-۰/۰۴۱	-۰/۱۱۵*	۰/۰۸۲	-۰/۳۶۸**	-۰/۱۹۲**	۱

* $P < ۰/۰۵$

** $P < ۰/۰۱$

یافته های جدول ۲ نشان می دهد که بین نمره های سبک دلبستگی ایمن با کمال گرایی مثبت ($R = ۰/۱۱۳$ ، $P < ۰/۰۵$) رابطه ی مثبت وجود دارد و بین نمره های دلبستگی دوسوگرا با کمال گرایی مثبت ($R = -۰/۴۳۵$ ، $P < ۰/۰۱$) رابطه ی منفی معنی داری وجود دارد بین سبک دلبستگی اجتنابی با کمال گرایی منفی رابطه ی منفی وجود دارد و همچنین نتایج نشان داد که نمره های سرسختی روان شناختی با کمال گرایی منفی ($R = -۰/۳۶۸$ ، $P < ۰/۰۱$) رابطه ی منفی معنادار دارد و با کمال گرایی مثبت رابطه ای ندارد.

جدول ۳. خلاصه مدل و تحلیل واریانس کمال گرایی مثبت از روی سبک های دلبستگی

شاخص	SS	DF	MS	F	P	R	R ²	SE
رگرسیون	۸۶۹۵/۷۹۹	۳	۲۸۹۸/۶۰۰	۲۳/۷۱۹	۰/۰۰	۰/۴۴۰	۰/۱۸۶	۱۱/۰۵۴۷۲
باقیمانده	۳۶۱۷۳/۲۰۱	۲۹۶	۱۲۲/۲۰۷					
کل	۴۴۸۶۹/۰۰۰	۲۹۹						

جدول ۴. نتایج بررسی ضرایب شیب و مدل و مقدار همبستگی چندگانه

شاخص	B	SE	Beta	T	P
سبک دلبستگی دوسوگرا	-۱/۰۶۵	۰/۱۳۱	-۰/۴۳۵	-۸/۱۲۰	۰/۰۰
سبک دلبستگی ایمن	۰/۵۲۲	۰/۲۵۹	۰/۱۱۶	۲/۰۱۲	۰/۰۴۶
سبک دلبستگی اجتنابی	۰/۱۴۳	۰/۱۶۶	۰/۰۴۶	۰/۸۶۵	۰/۳۸۸

مطابق نتایج جدول ۴ و ۳ میزان F بدست آمده معنی دار است ($F=۲۳/۷۱۹$) و $۰/۱۸$ واریانس مربوط به کمال گرایی مثبت به وسیله ی دلبستگی دوسوگرا و ایمن تبیین می شود و دلبستگی دوسوگرا با کمال گرایی مثبت رابطه ی منفی و دلبستگی ایمن رابطه ی مثبت معنی دار دارد.

جدول ۵. خلاصه مدل و تحلیل واریانس کمال‌گرایی منفی از روی سبک‌های دلبستگی

شاخص	SS	DF	MS	F	P	R	R ²	SE
رگرسیون	۴۴۸/۷۱۷	۳	۱۴۹/۵۷۲	۲/۴۷۱	۰/۰۴۷	۰/۱۵۶	۰/۰۲۴	۷/۷۸۰۰۵
باقیمانده	۱۷۹۱۶/۶۵۳	۲۹۶	۶۰/۵۲۹					
کل	۱۸۳۶۵/۳۷۰	۲۹۹						

جدول ۶. نتایج بررسی ضرایب شیب و مدل و مقدار همبستگی چندگانه

شاخص	B	SE	Beta	T	P
سبک دلبستگی دوسوگرا	۰/۱۵۸	۰/۰۹۲	۰/۱۰۱	۱/۷۱۱	۰/۰۸
سبک دلبستگی ایمن	-۰/۰۷۳	۰/۱۶۷	-۰/۰۲۵	-۰/۴۳۴	۰/۶۶۴
سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۲۶۳	۰/۱۱۷	-۰/۱۳۲	-۲/۲۶۰	۰/۰۴۷

مطابق نتایج جدول ۶ و ۵ میزان F بدست آمده معنی دار است ($F=۲/۴۷۱$) و $۰/۰۲$ واریانس مربوط به کمال‌گرایی منفی به وسیله‌ی دلبستگی اجتنابی تبیین می‌شود و دلبستگی اجتنابی با کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی دارد.

جدول ۷. خلاصه مدل و تحلیل واریانس کمال‌گرایی مثبت از روی سرسختی روانشناختی

شاخص	SS	DF	MS	F	P	R	R ²	SE
رگرسیون	۲۵/۴۶۹	۱	۲۵/۴۶۹	۰/۱۶۹	۰/۶۸۱	۰/۰۲۴	-۰/۰۰۳	۱۲/۲۶۷۱۰
باقیمانده	۴۴۸۴/۵۳۱	۲۹۸	۱۵۰/۴۸۲					
کل	۴۴۸۶۹/۰۰۰	۲۹۹						

جدول ۸. نتایج بررسی ضرایب شیب و مدل و مقدار همبستگی چندگانه

شاخص	B	SE	Beta	T	P
سرسختی روانشناختی	-۰/۰۱۹	۰/۰۴۵	-۰/۰۲۴	-۰/۴۱۱	۰/۶۸۱

مطابق نتایج جدول ۸ و ۷ میزان F بدست آمده معنی‌دار نیست ($F=۰/۱۶۹$) و سرسختی روانشناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه‌ی ای ندارد.

جدول ۹. خلاصه مدل و تحلیل واریانس کمال‌گرایی منفی از روی سرسختی روانشناختی

شاخص	SS	DF	MS	F	P	R	R ²	SE
رگرسیون	۲۴۹۳/۱۸۹	۱	۲۴۹۳/۱۸۹	۴۶/۸۱۰	۰/۰۰	۰/۳۶۸	۰/۱۳۳	۷/۲۹۸۱۱
باقیمانده	۱۵۸۷۲/۱۸۱	۲۹۸	۵۳/۲۶۲					
کل	۱۸۳۶۵/۳۷۰	۲۹۹						

جدول ۱۰. نتایج بررسی ضرایب شیب و مدل و مقدار همبستگی چندگانه

شاخص	B	SE	Beta	T	P
سرسختی روانشناختی	-۰/۱۸۴	۰/۰۲۷	-۰/۳۶۸	-۶/۸۴۲	۰/۰۰

مطابق جدول ۱۰ و ۹ میزان F بدست آمده از معنی‌دار است ($F=۴۶/۸۱۰$) و $۰/۱۳$ واریانس مربوط به کمال‌گرایی منفی بوسیله سرسختی روانشناختی تبیین می‌شود و سرسختی روانشناختی با کمال‌گرایی منفی رابطه منفی معنی‌دار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده فرضیه‌ی اول «بین سبک دلبستگی ایمن و نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد» تأیید می‌شود بر اساس یافته‌های پژوهش، نتایج نشان داد که سبک دلبستگی دوسوگرا با کمال‌گرایی مثبت رابطه منفی و سبک دلبستگی ایمن رابطه‌ی مثبت معنی‌داری دارد یعنی با افزایش کمال‌گرایی مثبت سبک دلبستگی دوسوگرا کاهش می‌یابد و همچنین با افزایش سبک دلبستگی ایمن کمال‌گرایی مثبت افزایش می‌یابد و این با نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش بشارت، جوشن‌لو، میرزمانی (۱۳۸۶) و رایس و میرزاده (۲۰۰۰) همسو است و می‌توان این‌طور تبیین کرد که سبک دلبستگی در چارچوب روابط والدین-کودک شکل می‌گیرد و طبق نظر بالبی (۱۹۶۹) این تجربه‌های تعاملی نخستین درون‌سازی می‌شوند و با تشکیل مدل‌های درون‌کاری مداوم می‌یابند. مدل‌های درون‌کاری به‌عنوان معادل‌های درونی ویژگی‌ها والدین، بازخوردها و انتظارات فرد از خود و دیگران را سازمان می‌دهند. اعتماد به خود و دیگران و انتظار واقع‌بینانه از خود و دیگران که از ویژگی‌ها سبک دلبستگی ایمن است باعث تقویت کمال‌گرایی مثبت در افراد ایمن می‌شود (کریتندن، ۱۹۹۴؛ کسیدی، ۱۹۸۸؛ هارتر، ۱۹۹۸). فرضیه‌ی دوم «بین سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد» هم رد می‌شود. در رابطه با فرضیه سوم «بین سبک دلبستگی ایمن و نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) با کمال‌گرایی منفی رابطه وجود دارد». دلبستگی اجتنابی با کمال‌گرایی منفی رابطه‌ی منفی دارد و این با نتیجه به‌دست‌آمده از پژوهش خسروی، چراغ‌ملایی، خلیلی، جوادی، (۱۳۹۴) همسو است اما با نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش بشارت و همکاران (۱۳۸۶) و رایس و میرزاده (۲۰۰۰) نا همسو است و سبک دلبستگی ایمن و دوسوگرا رابطه‌ای با کمال‌گرایی منفی ندارد و این با پژوهش خسروی و همکاران (۱۳۹۴)، بشارت و همکاران (۱۳۸۶) و رایس و میرزاده (۲۰۰۰) نا همسو است. مطابق یافته پژوهش فرضیه‌ی چهارم «بین سرسختی روان‌شناختی با کمال‌گرایی مثبت رابطه وجود دارد» تأیید می‌شود و می‌توان به این صورت تبیین کرد که با توجه به آنچه در ادبیات پژوهش گفته شد سرسختی روان‌شناختی به‌عنوان شیوه‌ای برای مفهوم‌سازی به‌هم‌پیوسته ادراک خویشتن از تعهد، کنترل و به‌چالش کشیدن است که در مدیریت موقعیت استرس‌زا بکار گرفته می‌شود تا آن را به یک

تجربه‌ی رشدی تبدیل کند نه یک تجربه‌ی ناتوان‌کننده افرادی که در تعهد قوی هستند در پیدا کردن راه‌های تبدیل تجربه‌هایشان به اموری جالب و مهم و درگیر شدن در تجربه‌ها به‌جای کناره‌گیری از آن‌ها به خود متکی هستند. افرادی که در کنترل قوی هستند بر این باورند که از طریق تلاش می‌توانند اغلب اوقات بر جریان رخداد‌های پیرامونشان تأثیرگذارند و خودشان را قربانی شرایط نمی‌دانند و سرانجام افرادی که در به چالش کشیدن موقعیت‌های استرس‌زا قدرتمند هستند معتقدند، شکوفایی در رشد مداوم خردمندی از طریق آنچه که از تجربه آموخته می‌شود، حاصل می‌گردد تا آنکه فرآورده شرایط عادی، آسان و امن باشد اگرچه شواهد نشان داده است که تعهد، کنترل و به چالش کشیدن به هم وابسته است اما یک مفهوم نیستند؛ آن‌ها باهم مثبت اندیشی و انعطاف‌پذیری در برخورد با تکالیف زندگی را موجب می‌شوند (مدی و خوشابا، ۱۹۹۴ به نقل از هاشمی، احمدی، ۱۳۹۴) در مقابل کمال‌گرایی نابهنجار شدیداً نگران‌اند که اشتباه کنند در نتیجه در مواقع استرس‌زا به‌جای درگیری با مشکلات از آن کناره‌گیری می‌کنند و به‌شدت از شکست اجتناب می‌کنند و در مقابل انتقاد گری دیگران آسیب‌پذیرند. این گروه از کمال‌گراها، حوزه‌های مختلف فعالیت و روابط اجتماعی را تهدیدکننده، تحمیلی و نا حمایتگر تلقی می‌کنند.

منابع

- بشارت، محمدعلی؛ جوشن لو، محسن؛ میرزمانی، سید محمد (۱۳۸۶). رابطه سبک‌های دلبستگی و کمال‌گرایی؛ ماهنامه علمی پژوهشی، شماره ۲۵.
- خسروی، زهره؛ چراغ ملایی، لایلا؛ خلیلی، وحیده؛ جوادی، امیررضا (۱۳۹۴). رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی، کمال‌گرایی و کیفیت دوستی دانشجویان در سن ورود به بزرگسالی؛ فصلنامه‌ی پژوهش‌های نوین روانشناسی، شماره ۳۹.
- پاکدامن، شهلا (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی، پایان‌نامه دکترای روانشناسی، دانشگاه تهران.

- کریمی، یوسف (۱۳۹۴). اختلالات یادگیری؛ مسائل نظری و عملی به انضمام مطالعات موردی نمونه. تهران؛ نشر ساوالان.
- عماد، سعید؛ آتشپور، سید حمید؛ ذاکر فرد، منیرالسادات (۱۳۹۵). نقش تعدیلی ذهن آگاهی و پذیرش در پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی بر اساس کمال‌گرایی دانشجویان؛ پژوهش‌نامه روانشناسی سلامت، سال دوم، شماره سوم.
- خلعتبری، جواد؛ قربان‌شیرودی، شهره؛ حسینی، ایمان (۱۳۹۰). بررسی رابطه‌ی بین کمال‌گرایی و احساس تنهایی با کیفیت زندگی دانشجویان پزشکی استان گیلان؛ فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال دوم، شماره اول.
- Ainsworth, M.D.S., Blehar, M.C., Waters, E., & Wall, S. (1978). Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Blatt, S. J. (1995). The Destructiveness of perfection: Implications for the Treatment of Depression. *American Psychologist*, 50, 1003-1020.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and loss. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). Attachment and loss: Separation. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). Attachment and loss: Sadness and Depression. New York: Basic Books.
- Burns, D.D. (1980). The perfectionist's script for selfdefeat. *Psychology Today*, 14-34-52.
- Blatt, S. J. (1995). The Destructiveness of Perfectionism: Implications for the Treatment of Depression. *American Psychologist*, 50, 1003-1020.
- Cassidy, J. (1994). Emotion Regulation: Influences of attachment Relationships. In N. Fox (Ed.), *Biological and Behavioral foundations of emotion regulation*. Monographs of the Society for Research in Child Development, 59 (240)
- Crittenden, P. M. (1994). Peering in to the Black box: an Exploratory treatise on the Development of Self in Young Children. In D. Cicchetti & S. L. Toth (Eds.), *Rochester Symposium on Developmental Psychopathology: Disorders and Dysfunctions of the self* (vol. 5, pp. 79-148). Rochester, NY: University of Rochester Press.
- Frost, R. O., & Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14, 449-468.

- Hamachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology*, (15) 27-33.
- Harter, S. (19998). The Development of self –Representations. In W. Damon & N. Eisenberg (Eds), *Handbook of Child Psychology: vol. 3.* (pp.553-617). New York; Wiley.
- Hewitt, P.L., & Flett, G.L. (1991).perfectionism in the self and social context: Conceptualization, assessment, and association with psychology. *Journal of Personality and social Psychology*, 60, 456-470.
- Hewitt, P.L., & Flett, G.L. (2002).perfectionism and stress processes in psychopathology. Washington,D.C:American psychological association
- Kagan, M., Cakir, O., Ilhan, T., & Kandemir, M. (2010). The Explanation of the Academic Procrastination Behavior of University students with Perfectionism, Obsessive – Compulsive and Five Factor Personality Traits. *Procedia-social and Behavioral sciences*.
- Kobasa, S. C. (1988). *Hardiness in Lindsey, Thompson, and Spring* (Eds). *Psychology* (3rdEd). New York. Worth Publication.
- Rice, K. G. & Mirzadeh, S. S. (2000). Perfectionism, Attachment, and adjustment. *Journal of counseling Psychology*, 47, 238-250.
- Sorotzkin, B. (1998). Understanding and treating Perfectionism in Religious Adolescents. *Psychotherapy*, 35, 87-95.
- Stoeber, J., & OttO, K. (2006). Positive conception of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personolity and Social Psychology Review*. 10, 295-319.
- Frost, R. O., Heimberg, R. G., Holt. C. S., Mattia, J.I., & Neubauer, A. L. (1993). A Comparision of Two Measures of Perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 14,119-126.

The Relationship between attachment style and hardiness with perfectionism in students of Maragheh University

Abstract

The aim of this study was to study of the relationship between attachment style and hardiness with perfectionism in students of Maragheh University. In this study, we used descriptive correlational study the statistical population of this study included all students of the University of Maragheh, which had a total of 2040 people. Using Morgan table 300 male and female through cluster random sampling, as samples were selected. To collect information, Kobasa Hardiness questionnaire (1976), Collins & Read Adult Attachment Scale (1990) and Frost multi-dimensional perfectionism questionnaire (1990) were used. Using multiple regression analysis and Pearson correlation was used. The results showed that secure attachment style has a positive significant relationship with positive perfectionism and ambivalent attachment style has a negative significant relationship with positive perfectionism and avoidant attachment style not have a significant relationship with positive perfectionism and secure and ambivalent attachment styles do not have a significant relationship with negative perfectionism but avoidant attachment style have a significant relationship with negative perfectionism and also results showed that hardiness do not have a significant relationship with positive perfectionism but hardiness has a negative significant relationship with negative perfectionism.

Keywords: attachment styles, hardiness, perfectionism